

Strojový překlad využívající umělou inteligenci

Ingrid Habermannová

Strojový překlad využívající umělou inteligenci

Už od začátku 50. let se rozvíjí obor strojového překladu. Jak se za tu dobu vyvinul, jaké jsou jeho podoby?

Umělá inteligence může v mnohém pomoci. Ukážeme si, jak vytrénovat překladač.

Strojový překlad využívající umělou inteligenci

Druhy strojového překladu:

- **„pravidlový“**, založený na znalosti jazyka
- **statistický**, využívající metod strojového učení
- **hybridní**, kombinace obou přístupů

Znalostní (transferový) strojový překlad

Tradiční přístup.

Přímý překlad využívá pouze slovník.

Vyšší úrovně už provádějí:

- morfologickou a **syntaktickou** analýzu, transfer a **generování** gramatikou cílového jazyka
- pomocnou **sémantickou** analýzu
- či dokonce překládají prostřednictvím na přirozeném jazyku nezávislé reprezentace, **interlinguy**

Statistický strojový překlad

Vyžaduje rozsáhlé korpusy: dvojjazyčný **překladový** a korpus **cílového** jazyka.

Na základě prvního korpusu se pro vstupní text hledá **nejpravděpodobnější** (hrubý) překlad a ten se podle **vyhledá** podle druhého korpusu.

Na obou se nejdříve SMT musí **natrénovat**, jak je možné tomu pomoci?

Intelligentní agent, který se naučil překládat

Byl navržen systém, který se umí naučit překládat s využitím dvou **jednojazyčných** korpusů obsahujících stejné texty.

Je schopen využít nová data a **zlepšovat** úspěšnost svého překladového stroje.

Jak to dělá?

Intelligentní agent, který se naučil překládat - ukázka algoritmu

---

Algorithm VI.1 Agent Algorithm

Require: $D_{L_1} = \emptyset$ $D_{L_2} = \emptyset$ a SMT trained with a parallel corpus T_0 , α , f .

- 1: Create an Inverted Index (I) using D_{L_2}
  - 2: **while** $D_{L_1} = \emptyset$ **do**
  - 3: $S_{L_1} \leftarrow k$ randomly selected sentences from D_{L_1}
  - 4:   **for** $s_{L_1} \in S_{L_1}$ **do**
  - 5: $mt \leftarrow \text{SMT}(s_{L_1})$
  - 6:   Find a set of possible similar sentences S_{L_2} of mt querying I
  - 7:   **if** $f(S_{L_2}, \alpha) == \text{True}$ **then**
  - 8:   Add (s_{L_1}, s^*) to M , where s^* is the best element of S_{L_2} according to f
  - 9:   **end if**
  - 10:   **end for**
  - 11: $T_i \leftarrow M$ and the training data T_{i-1} at previous iteration
  - 12:   Train the SMT using T_i
  - 13:   Test the performance of the new model
  - 14:   Remove M from D_{L_1}
  - 15: **end while**
-

Intelligentní agent, který se naučil překládat

0. Nejdříve je jeho překladač natrénován na **zarovnaných** větách (s označenými dvojicemi odpovídajících si vět).
1. Vybere se část vět ve zdrojovém jazyce (ZJ), a přeloží se (P).
2. Slova každé přeložené věty se vyhledají v inverzním indexu vět v cílovém jazyce (CJ) a zjistí se pro ně míra shody (P a CJ).
3. Spočítá se i kvalita překladu (skóre Bleu, porovnáním P a CJ).
4. Nejvýše hodnocená věta P je prohlášena za překlad ze ZJ do CJ a jejich dvojice se přidá do příštího trénovacího korpusu.

Intelligentní agent, který se naučil překládat

5. Překladač se s nově přidanými větami znovu natrénuje. Vzorek s nimi se už příště nepoužije.
6. S každým opakováním bodů 1–5 se úspěšnost překladu zvyšuje. Cyklus končí, když dojdou věty.

Zdroje

History of machine translation [online]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_machine_translation.

Vít Baisa. *Studijní materiál PLIN019 Strojový překlad*. Brno:
Masarykovy univerzita.

Marco Turchi, Tijl De Bie, Nello Cristianini. *An Intelligent Agent that Autonomously Learns how to Translate* [online]. Bristol:
University of Bristol (UK). Dostupné z:
https://patterns.enm.bris.ac.uk/files/Turchi_DeBie_Cristianini_wi_iat_0.pdf.

Děkuji za pozornost :-)

Karel Mačalik @maca89 cnews.cz